

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 1 з 7
-------------------------------------	--	------------------------------

«Затверджую»

Завідувач кафедри /Іван ЧОРНОМОРДЕНКО/

«29» червня 2023 р.

Розробник силабусу

/Іван ЧОРНОМОРДЕНКО/

Силабус

Філософія науки, техніки та архітектури

1) Шифр за ОНП: ОК02
2) Навчальний рік: 2023/2024
3) Освітній рівень: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (доктор філософії)
4) Форма навчання: денна, вечірня
5) Галузь знань: 18 ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 183 «Технології захисту навколишнього середовища», ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»
7) Статус освітньої компоненти: (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова
8) Семестр: 2
9) Контактні дані викладача: докт. філософ. наук, професор Чорноморденко Іван Васильович; кімната 401 Головного корпусу; корпоративна адреса електронної пошти: chornomordenko.iv@knuba.edu.ua ; сторінка викладача на сайті КНУБА: https://www.knuba.edu.ua/chornomordenko-ivan-vasilovich/
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити: Історія філософії та філософської думки.
12) Мета курсу: є оволодіння аспірантами загально-науковими (філософськими) компетентностями системного наукового світогляду, наукової методології і професійної етики, осмисленням гуманістичної ролі вченого в національному і глобалізованому світі, створення ними інтелектуального капіталу, необхідного для розвитку українського суспільства.

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 2 з 7
-------------------------------------	--	-----------------------

13) Результати навчання:			
Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на компетентності
ПРО1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з технологій захисту навколишнього середовища і управління екологічною безпекою на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК02 ЗК03 СК01
ПРО2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми охорони навколишнього середовища державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК02 ЗК03 СК01
ПРО4. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми захисту довкілля з врахуванням екологічних, економічних та правових аспектів.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК02 ЗК03 СК01
ПРО5. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК02 ЗК03 СК01
ПРО8. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері технологій захисту навколишнього середовища, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати загально-інженерні та спеціальні навчальні дисципліни з технологій захисту навколишнього середовища у закладах вищої освіти.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК02 ЗК03 СК01

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 3 з 7
-------------------------------------	--	-----------------------

14) Структура курсу, денна/вечірня форма навчання:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проєкт/ курсова робота РГР/ Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
20	14	-	Індивідуальна робота	101	екзамен
20	14	-	Індивідуальна робота	101	екзамен
Сума годин:				135	
Загальна кількість кредитів ECTS				4,5	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				Денна 34 (1,13) Вечірня 34 (1,13)	

15) Зміст: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції:

Модуль 1. Філософія науки та наукові парадигми мислення.

Тема 1. Актуальні проблеми філософії науки, техніки та архітектури.

Тема 2. Особливості наукового знання та його структура.

Тема 3. Методи та методологія наукового пізнання.

Тема 4. Розвиток науки і глобальні проблеми людства: концепти і концепції.

Модуль 2. Філософія техніки.

Тема 5. Основи філософії техніки.

Тема 6. Розвиток техніки та суспільні проблеми.

Тема 7. Аксиологічний вимір техніки і технології.

Модуль 3. Філософія архітектури.

Тема 8. Філософія архітектури: архітектура як культуро-творча діяльність.

Тема 9. Архітектура і формування символічного простору.

Тема 10. Сучасне світорозуміння і архітектура. Архітектура – відповідь на виклики часу.

Практичні заняття :

1. Філософія науки в системі філософського та наукового знання.
2. Наукове знання в системі духовної культури людства. Наукове знання: типологія та структура.
3. Методи та методологія наукового дослідження.
4. Філософія техніки: основні ідеї та проблеми.
5. Світоглядні та екологічні проблеми сучасної науки.
6. Філософія архітектури в системі технічних, соціальних та гуманітарних знань.
7. Розвиток архітектури в історичному, соціокультурному та урбаністичному середовищах.

Контрольна робота:

Захист індивідуальної роботи.

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 4 з 7
-------------------------------------	--	------------------------------

Тематика індивідуальних завдань:

1. «Ідеальне місто» в філософії та архітектурі.
2. NBIC–конвергенція в сучасній науці.
3. Аксиологічний вимір техносфери.
4. Аксиоматичний метод.
5. Авангардні технології ХХІ сторіччя.
6. Архітектура ХХІ ст. і сучасна філософія.
7. Архітектура як культуротворча діяльність: історія і сучасність.
8. Архітектурна ідентичність: виклики глобалізації.
9. Види гіпотез та їх значення в науковому дослідженні.
10. Виробництво знання і розвиток науково-технічної сфери суспільства.
11. Візуалізація і візуальне мислення.
12. Візуальна комунікація: соціокультурний ландшафт сучасного міста та проблеми формування особистості.
13. Гіпотеза та її місце в розвитку науки.
14. Діалектика і метафізика.
15. Діалектика міста та ландшафту: філософські проблеми.
16. Емпіричне дослідження та його структура.
17. Етична культура науковця.
18. Етичні проблеми сучасного розвитку постнекласичної науки.
19. Загальнонаукові методи пізнання.
20. Знання і віра.
21. Знання і цінності.
22. Знання та інформація.
23. Індуктивізм, емпіризм і раціоналізм.
24. Інтуїція і наукова творчість.
25. Інформаційне суспільство і виклики для архітектури.
26. Історичні традиції та сучасна архітектура: філософські рефлексії.
27. К.Г. Юнг. Антропометризм в архітектурі.
28. Кібернетичний підхід.
29. Класична, некласична та постнекласична наукова раціональність.
30. Концептуальні визначення сучасної науки.
31. Кумулятивізм та антикумулятивізм.
32. Логічний позитивізм.
33. Людиномірність міста: проблеми філософії та архітектури.
34. Математизація науки.
35. Математизація сучасної науки.
36. Математизація та фундаменталізація науки.
37. Методологічна компонента в науковому знанні.
38. Методологічний арсенал науки.
39. Методологічні проблеми сучасної науки.
40. Методологічні тренди в сучасній науці.
41. Методологія наукового пізнання.
42. Методологія як система наукового знання.
43. Механізми розвитку наукового знання.
44. Міждисциплінарність і трансдисциплінарність наукових досліджень.
45. Міждисциплінарність і трансдисциплінарність сучасної науки.
46. Міждисциплінарність сучасної науки.
47. Нарративи та гранднарративи в науці.

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 5 з 7
-------------------------------------	--	-----------------------

48. Наука як інформаційна система.
49. Наука як інформаційна та інтелектуальна система.
50. Наука як соціальний інститут.
51. Наукова творчість: співвідношення раціонального та ірраціонального.
52. Наукова теорія: основні підходи до визначення, склад і структура.
53. Наукове знання і наукоємні технології.
54. Наукове знання і провідні напрями сучасної технології.
55. Наукове знання і сучасні суспільні стратегії.
56. Наукове знання та інноваційні процеси в сучасному світі.
57. Наукове знання як культурна цінність.
58. Науково-дослідницькі принципи.
59. Науково-дослідні програми в сучасній науці.
60. Наукоємні технології. Їх значення для розвитку суспільства.
61. Образ епохи в архітектурі та філософії.
62. Образне мислення та його значення в розвитку проектно-конструкторської діяльності.
63. Комфортний життєвий простір креативного класу (Р.Флорида).
64. Онтологія сучасної науки.
65. Основні етапи розвитку техніки і технічних наук.
66. Основні проблеми взаємодії науки і суспільства
67. Основні теорії істини.
68. Основні філософські проблеми сучасної математики.
69. Особистість науковця та його роль у розвитку науки.
70. Особливості розвитку науки в контексті глобалізації.
71. Особливості сучасної математизації в науці.
72. Позанаукове знання та його місце в культурі.
73. Постмодернізм архітектури в творах Ж. Бодрійяра.
74. Постнекласична методологія та її напрями.
75. Постнекласична наука та її місце в суспільстві.
76. Постнекласична наука.
77. Постструктуралізм архітектури П. Бурдьє.
78. Прагматичний підхід до істини.
79. Проблема демаркації науки від метафізики.
80. Проблема росту знання.
81. Рівні методології та їх застосування в науковому пізнанні.
82. Рівні методології.
83. Розвиток науки в промислово розвинених країнах.
84. Роль науки в інформаційному суспільстві.
85. Світогляд науковця та етико-онтологічний підхід.
86. Семіологія архітектури Е. Умберто.
87. Символічна «мова» архітектурного простору.
88. Синергетика як методологія сучасної науки.
89. Соціокультурна детермінація наукового пізнання.
90. Співвідношення когнітивного та ціннісного у розвитку науки.
91. Структура емпіричних досліджень.
92. Сучасне виробництво наукового знання, нові технології і моральні цінності.
93. Сучасне світорозуміння і архітектура.
94. Сучасні орієнтири технікознавства.
95. Сучасні проблеми взаємодії фундаментального і прикладного знання.
96. Сучасні проблеми розвитку науки як соціального інституту.
97. Сциєнтизм та антисциєнтизм.
98. Теорія та експеримент.
99. Техніка, технологія і проблеми розвитку сучасної цивілізації.
100. Технічне і технологічне знання.
101. Технологічний детермінізм і сучасні теорії суспільного розвитку.
102. Точність та істинність знання.

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 6 з 7
-------------------------------------	--	------------------------------

103. Трансформація суспільного простору: вимоги інформаційного суспільства.
104. Утопічне мислення і архітектура.
105. Філософія архітектури міста: історія і сучасність.
106. Філософія науки: основні етапи розвитку.
107. Філософія техніки.
108. Філософські методи наукового пізнання.
109. Філософські основи методології.
110. Філософські основи системного підходу.
111. Філософські принципи взаємодії архітектурного простору і форми.
112. Філософські проблеми взаємодії науки і суспільства.
113. Філософсько-методологічна рефлексія сучасної науки.
114. Формалізація.
115. Фундаментальне знання та його значення в інноваційному процесі.
116. Ціннісні орієнтації сучасної науки.

16) Основна література:

Підручники:

1. Філософські проблеми сучасно наукового пізнання / Я.В. Тарароєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. –350 с.
2. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (науковий редактор). Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. - 432 с. // https://ipien.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/10/antropolohichniy_kod_book1.pdf
3. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2018. – 255 с. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
4. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с.

Навчальні посібники:

1. Актуальні проблеми філософії ХХ-ХХІ століть: Навчальний посібник / За ред. Ігора Карівця. Львів: «Львівська політехніка», 2020. 240 с.
2. Філософія науки, техніки, архітектури: навчальний посібник / В.А. Рижко та ін. - Київ: КНУБА, 2018. - 200 с.
3. Петрушенко В.Л. Філософія і методологія науки. Навч. Посібник / В.Л. Петрушенко. – Львів: Вид-во Львівськ. політехніки, 2016.
4. Рубанець О.М. Філософські проблеми наукового пізнання : навчальний посібник з грифом МОН України. - Суми, Університетська книга, 2013. - 229 с.
5. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д., Чекаль Л.А. Філософія: Навч. посіб. для студ. і аспірантів вищ. навч. закл. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, В.Д. Гвоздецький, Л.А. Чекаль. - К. : Аграр. наука, 2000. - 504 с.

Конспекти лекцій:

1. Рубанець О.М. Когнітивна сфера суспільства і людини: інформація, ментальність, ідентичність : монографія. Суми: Університетська книга, 2022. 550 с.
2. Філософія для аспірантів: конспекти. Нова редакція / за ред. А. Синиці. – Львів, 2020. 91 с. <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/Filosofia-dlia-aspirantivKonspekty.pdf>

Шифр спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища» ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	Сторінка 7 з 7
-------------------------------------	--	------------------------------

Методичні роботи:

1. Філософії науки, техніки та архітектури: Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної підготовки аспірантів (доктор філософії PhD). / Уклад.: І.В. Чорноморденко, А.А.Гоцалюк, Н.М. Лакуша: КНУБА, 2023. – 17 с. <https://repository.knuba.edu.ua/items/c46e963f-85d8-478a-a278-29f9ff773acf>

17) Додаткова література:

1. Філософія науки, техніки, архітектури в гуманістичному вимірі: монографія. – К.: БЦ, 2021. – 198 с.
2. Шваб К. Четверта промислова революція: як до неї готуватися [Електронний ресурс] / Клаус Шваб. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://nubip.edu.ua/node/23076>

18) Інформаційні ресурси :

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека матеріалів з філософії Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди https://filosof.com.ua/elektronna_biblioteka
3. Бібліотека КНУБА. <http://library.knuba.edu.ua/>
Освітній сайт КНУБА: <https://org2.knuba.edu.ua/>

19) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання		Підсумкове тестування	Сума балів
Семінарські заняття	Індивідуальна робота		
40	20	40	100

20) Умови допуску до підсумкового контролю: Умовою допуску до здачі іспиту є захист індивідуальної роботи, активна робота на семінарських заняттях та відвідування лекційних занять. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. З поважної причини (хвороба чи інші обставини непереборної сили) відвідування лекційних занять може бути замінено на виконання реферату за темою лекційного заняття для врахування балів у підсумковому контролі.

21) Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

22) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:
<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3074>